

BENE ZOLTÁN

New Szeged rövid krónikája

Amikor Keserű Rebek István megérkezett Ausztráliába, egészen másképpen festett, mint Letzter Lázár fotográfiáján. A rablások és lopások miatt kiszabott és az utolsó másodpercig letöltött tizenkét esztendőnyi börtön óhatatlanul megváltoztatja az embert. Valójában azonban egy dús, ajkat takaró bajusz lenyírása még ennél is többet nyom a latban, midőn a fizimiskáról van szó. Márpedig arról. A Hatóság megbízásából készített fényképen díszelgő sűrű, lelógó szőrzet már akkor sem ékeskedett a csinosan szabott orr alatt, amikor Keserű Rebek István hajóra szállt Londonban. Állítólag a szabadulását megelőző estén borotválkozott meg. Nem a vár alatti tömlőcökben, hiszen azokat addigra elmosta a Tisza árvize, hanem az új szegedi fegyházban, amit az alakjáról hamarosan Csillag néven kezdtek emlegetni országszerte.

Hogy miért döntött a csupasz ábrázat mellett az egykori betyár, arra nézvést megoszlanak a vélemények. A leginkább elfogadott nézet szerint új életét új külsővel kívánta jelezni a világnak, jóllehet a világot egy morzsányit sem érdekeltte sem régi, sem újdonság megjelenése. Rózsa Sándorra meg Veszelka Imrére még csak-csak emlékeztek Szeged környékén az élemedetebb korú népek, de Keserű Rebek István nevét kutya kevesen tudták volna fölidézni, ha mindjárt az életük múlt volna rajta, akkor is. Az efféle jelenségek ragadtatták a régi latinokat arra a szépen csengő mondatra, hogy *sic transit gloria mundi* – valljuk be, ezt a szentenciát Keserű Rebek István ebben a formában nemigen ismerte. Amiképpen a betűvetést sem. A nyomtatott szöveggel úgy-ahogy elboldogult, az írás ellenben egészen más lapra tartozik. Tulajdon nevét is csak nagy keservesen kanyarította az iratok aljára, amiket elébe tolta a fegyőrök, mielőtt kitárták a börtön kapuját.

Keserű Rebek István kilépett az utcára, megfürdette arcát a hajnali szellők áramában, végighordozta tekintetét az épületeken, fölpillogott az ólomszürke égre, meghallgatta egy magányos madár reggeli énekét, s máris érezte, nem lesz maradása sokáig. Noha megüzente annak, akiről úgy gondolta, megilleti, egy lélek sem várta. Leszegett fejjel, súlyos léptekkel ballagott ki a város szélére, nekivágott a pusztának, ám alig járt be egy-két mérföldet, legott beléhasított a bizonyosság, neki innen mennie kell. Mert ez a puszták már nem az a puszták, ez az égbolt már nem az az égbolt. Így vélekedett. Visszaoldalgott a városba (nem is hasonlított az emlékeiben őrzöttre), szóba elegyedett a színes üveggolyókkal játszódó, bár szurtos ruhájú, de tiszta lelkű gyermekekkel, akik ártatlan képpel kérdezték meg, ugyan kikre gondol, amikor Rózsa Sándor és más neves betyárok után érdeklődik. Kiballagott a vasúttalomásra, a vicinális utolsó kocsijának ütközőjén kidöcögött Szatymazra, de az asszonyt, akit keresett, nem találta meg. A szomszédok úgy tudták, Szeged-Alsótanyára, a későbbi Mórahalomra költözött, ott él a Miklós nevű özvegyemberrel békekességben, boldogságban, négyosztós házában, negyven hold földön. Keserű Rebek István tudomásul vette, hogy így alakult az élet. Tisztában volt azzal, mekkora idő is tizenkét kerek esztendő.

Egyes források úgy vélik, ezzel végleg eldőlt minden. Ebben a pillanatban mintha New Szeged már meg is alapított volna.

No, de ennyire azért ne szaladjunk előre! Keserű Rebek István még mindig az öreg kontinens kellős közepén álldogál, szíve megtört, gyomra üres. Néhány krajcár lapul a zsebében, azon gyöngye kiflit eszik erős feketével az egyik újmódira formált kávéházban, ahonnan kinézik régimódi, viseltes gúnnyája miatt. És ama kávéházban (minden bizonnyal az Arany Oroszlán az) válik fültanújává annak a dialógusnak, amely élete további folyását alakítja.

Két hírlapíró, más dolga nem lévén, épp a Föld másik oldalán terpeszkedő roppant szárazföldről, a hajdani Terra Australisról, a brit koronához tartozó Ausztráliáról beszélgetett. Versengtek a tudálékosságban, nagyképűségük színes buborék gyanánt lebegett a vendéglőben, kezdte kiszorítani a levegőt és a pipafüstöt a helyiségekből. Szerencsére Keserű Rebek István hozzászólt a légszomjhoz a rácsok mögött, nem aggódott hát egy fikarcnyit sem. Inkább fülelt. Érdeklődve hallgatott, és szivacs módjára szívta magába az információkat a különös állatok, végtelen rónaságok és kevés számú lakosság földjéről, ahol a fegyencek egykettőre tisztességes polgárokká lesznek, s a tisztességes polgárok földönfutókká, ha a sors úgy akarja. Kisvártatva úgy kelt föl az asztaltól, akár a nép negyvennyolcban: lelkesen, magabízón. Úgy érezte, tagjaiban föléled valamiféle energia, amit akár tetterőnek is nevezhetünk. Mire kiért az utcára, mindennel tisztába jött, szándékai olyan világosan lebegtek lelki szemei előtt, akár a Nap korongja a feje fölött.

Két esztendő nem sok, annyi sem kellett hozzá, hogy egy Londonból kihajózó, Sidneybe érkező négyár-bocsról Keserű Rebek István ausztrál földre lépjen. Helyesebben először a kikötő kövezetére. Aztán a valódi szárazföld sem váratott soká magára. Még messze nem érkezett el útjának céljához, kebelét mégis büszkeség és bizakodás feszegette. Mintha visszatértek volna ifjúságának dicső napjai, midőn Rózsa Sándor bandájával sarcolta a szegedi végeket, bújócskát játszott a pandúrokkal, és úgy érezte, mindenki hódíthat magának egy darabot a világból.

Hogy pontosan mi történt az alatt a két év alatt, míg hősünk keresztülutazott e sárteken, miféle kalandokból vette ki a részét, minémű nehézségekkel küzdött meg sikeresen, arról, sajnálatos módon, nem tudunk beszámolni. Amiképpen azt sem tudjuk rekonstruálni, mivel múltatta idejét Sidneyben. Mindenesetre egyes kopottas följegyzések alapján azt föltételezzük, kereken három hónapig tartózkodott a városban, mielőtt nekivágott volna a nyugatra fekvő irdatlan területeknek.

Hogy korábban is hallott róla, vagy csak Sidneyben, lehetetlen megmondani, de Keserű Rebek Istvánt az Outbacknek nevezett vidék vonzotta. Erről azt tartják, Ausztrália több mint nyolc-, de kevesebb, mint kilenczted részét teszi ki. Akárhogy is nézzük tehát, igen hatalmas territóriumról van szó, s ez az egész az Istennek a háta mögött terül el, árván, jónak s rossznak egyformán kiszolgáltatottan. Az egykori betyár úgy találta, ez a tájék, noha kietlenebb és durvább annál, erősen hasonlít a szívében mindörökké élő igazi, hamisítatlan pusztához. Annak meg ennek a lényege egy, magyarázta társainak magába feledkezve (ha hinni lehet némely jelenlévők papírra vetett szavának).

Sárga por, vörös kövek, csontszáraz síkságok, szívszorongató, kopár hegylancok alkotják az Outbacket, a dingók és kenguruk paradicsomát. A föld porhanyós felszíne alól gyakorta bukkannak elő magas, csupasz sziklák, mint midőn a magasból lezuhanó ember bőrét önnön csontjai fúrják keresztül. Keserű Rebek István ezen a mesebeli földön lovagolt a társaival napokon, heteken, hónapokon át. Csak lovagolt, lovagolt, a Nap mindig a háta mögött kelt és az orra előtt nyugodott. Így képzeljük el nagy utazását.

Nyugat-Ausztrália hatalmas térségeinek kellős közepén állapotodott csak meg, egy csöndes, barátságos helyen, kicsiny patak mellett (arrafelé különösen nagy kincs a vízfolyás), körülmélt, megszaglászta a levegőt, aztán le-

szúrt a lába elé egy karót, s kijelentette, hogy itt épül föl az új település. New Szegednek keresztelte el.

Nehéz megválaszolni azt a kérdést, amely ezen a ponton minden valószínűség szerint sokakban fölmerül, jelesül, hogy vajon Keserű Rebek István hányadmagával érkezett oda, ahol életre keltette New Szegedet. A kérdés jogos és megkerülhetetlen. Pontos feleletet adni annál nehezebb. A legvalószínűbb, hogy néhány tucatnyian lehettek, részben vélhetően magyarok. A perthi levéltár gyűjteményében fennmaradt *New Szeged's Chronicle* egy megsárgult, hiányos példánya is ezt a tézist támasztja alá. Arra nézvést viszont kizárólag találgatásokba bocsátkozhatunk, hogy a valamikori betyár miként szedte össze expedíciójának tagjait, és hogyan tett szert vezető pozícióra az új otthon után kutató társulásban. Mert az vitán fölül állónak látszik, hogy nem valamiféle kalandor kompánia verődött össze körülötte, hanem olyan emberek indultak el nyugat felé, akik komolyan gondolták a rájuk váró új életet, s az ahhoz éppen megfelelő élettér megtalálásának reményében vágtak neki a hosszú és fáradtságos utazásnak. Sidneyben szerveződött ez a társaság? Útközben is csatlakoztak hozzájuk? Nem deríthetjük már ki. Fogadjuk el hát a lehetőségét ennek is, annak is, ilyen módon csorbítjuk a legkevésbé a valóságot. Ami pedig hősünk vezető szerepét illeti, bizonyára kiváló képességek szunnyadtak széles mellkasa mögött. Komor vonásai meglehetősen karizmát rejthettek. Hangja, termete, az élet dolgaiban tanúsított jártassága tekintélyt parancsolt, józan, gyakorlatias elméje tiszteletet. Később többször be is bizonyította, mennyire vezetésre termett egyéniség – nem csoda, ha New Szeged főnnál-lásának évtizedei alatt a városbíró pozícióját kizárólag Keserű Rebek István töltötte be.

Talán egyesek túlságosan körülményesnek és szőrszálhasogatónak vélik ezt a szerény kis a krónikát, csakhogy az elbeszélő szemé előtt egyedül a történelmi hitelesség lebeg, ez okból szabadkozik annyit a hiányos források miatt, s ezért időzik oly sokat a részleteknél. Amelyeknek, be kell vallania, híján van, rejtezzék bár bennük ezerszer is az ördög maga. Ám részletek ide vagy oda, bő évtizeddel a századforduló előtt megszületett New Szeged Nyugat-Ausztrália egyik vigasztalan vidékén, hogy attól fogva harminc esztendeig virágozzék azon az Istentől elfeledett helyen. Az új városka huszonkét lakóházból állt. Ezt maga a krónikás is tanúsíthatja, aki közel száznegyven évvel az alapítás után, saját szemével vizsgálta meg a hajdani épületek maradványait. Annak ellenére, hogy akkor már mintegy nyolc-kilenc évtizede nem lakott a falaik közt senki, meglepően sok maradt belőlük az utókorra.

A huszonkét lakóház egyetlen teret szegélyezett. New Szegeden utcákat soha nem húzott a nem létező városépítésznek nem létező vonalzója. A tér közepén imaházat emeltek a lakosok, méghozzá több vallást szolgálót, hogy sem a katolikusok, sem a protestánsok, sem pedig az abban az időben még ifjúnak számító felekezet, a Jehova tanúi hitét vallók ne érezzék magukat meg-rövidítve vallásgyakorlat dolgában. A misét mindhárom gyülekezetnek Robert B. tiszteletes celebrálta, egy nagy szakállú és vörös orrú, a teológia vonatkozásában sokoldalúan képzetlen walesi, aki gyakorlatilag folyamatosan részeg, míg elméletileg vég nélkül álmodozó férfiú volt. New Szeged népe kedvelte, annyi szent.

A lelkek üdvét szolgáló épület mellett emelkedett a hivatal. Bátran nevezhetnének akár városházának is, azonban a New Szeged-i polgárok, fennmaradt leveleik tanúsága szerint, mindig csak hivatalként emlegették. Ennek egyik helyiségében a városbíró munkálkodott, a másikat tanács- és tárgyalóteremként használta a közösség, jóllehet utóbbi funkciójában, tudomásunk szerint, mindösszesen egyszer, amikor a Jim névre nem hallgató bennszülött ellopott egy macskát, mégpedig a tanítónő kedvenc perzsáját. Hogy milyen

ítélet született, és vajon megkerült-e a szörnök jószág, az, sajnálatos módon, a feledés homályába veszett.

A hivatal tőszomszédságában a Csárda állt. Így nevezték New Szegeden az ivót, amelynek emeletén vendégszobákat alakított ki a tulajdonos, egy felvidéki német ember meg a felesége, a hajdani szabadkai cselédlány. Az idő múltával a *csárda* szót egyre inkább „dzs”-vel az elején és utána az „á” meg az „é” között elhelyezkedő hanggal ejtették, így lett hamarosan a Csárdából Dzsærda. Ez mit sem változtatott közkedveltségén, amin sokat lendített a tény, hogy az egyedüli vendéglátó egységként működött a városban.

Alighogy társaival serény munkálkodással összeácsolta lakásaikat és a köz épületeit, Keserű Rebek István néhány hétre elutazott. Jó lova hátán vágott neki a beláthatatlan vidéknek. Senki nem tudta, hová ment, senki nem sejtette szándékait. Napkelte előtt indult, csak a tiszteletest ébresztette borgőzös álmából, biztosította arról, hogy néhány hét múlva hazatér, azzal elvágatott. Robert B. nem volt biztos abban, álmodta-e a jelenetet, vagy a valóságban is megtörtént, ezért homályos feleleteket adott a Keserű Rebek István hollétét tudakolóknak.

Midőn a városbíró visszatért, negyven dromedár battyogott a nyomában. Ez a negyven jószág alapozta meg New Szeged gazdaságát: az új város egy-púpú tevék tenyésztésébe, valamint szállítmányozásba fogott. És fölöttébb jól tette!

Jogosan merül föl az olvasóban az újabb kérdés: honnan meríthette ezt az ötletet a rovott múltú alföldi lovas betyár, miként találhatta ki a teveüzletet egy olvasni is alig tudó, írástudatlan fickó? Nos, Robert B. tiszteletes manapság Perth egyik peremvárosában élő leszármazottai úgy vélik, Keserű Rebek István sidneyi tartózkodása alatt ismerkedett össze néhány afgánnal, akik korábban Új-Dél-Wales és az Északi Terület között bonyolítottak nagy forgalmat tevéikkel, s mikor a kiérdemesült, furfangos zsvány megtapasztalta Nyugat-Ausztrália sivárságát, azonmód eszébe jutottak ezek az emberek. Amikor az 1920-as évek végén megépítették a déli Adelaide-et az északi Darwinnal összekötő vasútvonalat, az afgán tevehajcsárok iránti tiszteletből The Afghan Expressnek nevezték el, amiből mára csak a Ghan rövidítés maradt. Ezt ugyan Keserű Rebek István nem láthatta előre, annak viszont nagyon is tudatában volt, hogy New Szeged és az egyéb lakott helyek között igen bajos a közlekedés a kontinensnyi ország napnyugati fertályában. Ennek ellenére az emberek kapcsolatra vágnak.

Hogy mennyire jól mérte föl a helyzetet, hamarosan bebizonyosodott. Azon a gigantikus területen, amelyet Nyugat-Ausztráliának neveznek, abban az időben a teve tűnt a leghatékonyabb szállítóeszköznek. Egészen a belső égésű motorok elterjedéséig és a nyílegyenes autótak megépítéséig ezek az állatok jelentették a legjobb megoldást az áruszállításra. Noha rendkívül ritkán lakott vidékről beszélünk, a rendkívül ritkán lakó népesség, ahogyan azt Keserű Rebek István éles elméje fölismerte, érintkezni vágyott egymással, és kereskedni óhajtott a termékeivel. New Szeged gyors fölvirágzását ez az igény, egészen pontosan ennek kielégítése okozta. A városlakók egyik része tevéket tartott és szaporított, másik része karavánokat állított össze, és a dromedárok teherhordó kapacitását adta bérbe a szállíttatni vágyó embereknek.

Mintegy három évtizedig a jólét és bőség ideje köszöntött a városra. A városbíró megegyezett a település környékén kószáló bennszülöttekkel, hogy vezetőket adnak a karavánok mellé. Akadt olyan New Szeged-i vállalkozó, aki Perthből Darwinba fuvarozott tizenkét tevével, és minden egyes állat valamennyi kíséreléssel együtt megérkezett a célba, mi több: mindenki haza is tért épségben. A *New Szeged's Chronicle* csodaként aposztrofálta ezt a teljesítményt. Tegyük hozzá: nem alaptalanul.

Ha azonban magának a városkának és nem fuvarozóinak történetét vizsgáljuk, sok érdekességre – az utolsó évek kivételével – nem akadunk. A határban tevecserdák legelésztek, a Dzsærda pultjánál férfiak itták a whiskyt, a rumot meg a sört, a környékbeli fák tövében időről időre egy-egy bennszülött család telepedett meg, hogy aztán, amilyen észrevétlenül föltűntek, olyan észrevétlenül odébb is álljanak. Keserű Rebek István mindig fölkereste őket, elbeszélgetett velük, meghallgatta a történeteiket. Kezdetben jelekkel értették meg egymást. Idővel a városbíró több aboriginál nyelvjárást is elsajátított. Ezt a különbséget a városlakók elnézték neki.

New Szeged évről évre gyarapodott a földi javakban. A családok gyermekei összeházasodtak egymással, a végtelenben vibráló láthatár bekúszott a házakba, tanyát vert a hálósobákban, konyhákban, ebédlőkben, elhomályosította az ablaküvegeket, megkapaszkodott a sarkokba szőtt pókhálóknban, megtapadt az emberek testhajlataiban. A délibábok úgy hajóztak keresztül a vidéken, ahogy a Titanic siklott ki a southamptoni kikötőből: diadalmasan, fenégesen. A makulátlan égboltot mintha óriások ecsetje festette volna a város fölé. A napok egyformán teltek, az időnek jelentőséget csupán a karavánok érkezése és indulása adott. Álmos képű, lassú szívverésű emberek jártak-keltek New Szeged utcáin, egyeseket lépten-nyomon elnyomott a buzgóság, másoknak megállt a hajuk növekedése, a gyerekek rendre tíz hónapra születtek. A napi teendőket a megszokás bágyadt elégedettségével és bizonyosságával végezték, ritkán gondolkodtak el magukba mélyülve, s a legtöbbre a se vége, se hossza szócséplést becsülték. Robert B. tiszteletes úgy vélekedett, New Szeged városa kívül rekedt az idő birodalmán. Szerinte pusztán a tevék kapcsolják össze a települést a percek, órák, napok, hetek, hónapok felségterületével. És a valósággal. Keserű Rebek István a szája szélén bujkáló mosolyt tenyerébe rejtve, érdeklődve hallgatta az egyházi személy bölcsködő fejtegetéseit. Noha érzett némi kísértést, mégsem árulta el, hogy a Földnek az a pontja, ahonnan ő érkezett, emberemlékezet óta kívül esik a realitás határain. Hogy arrafelé a cselekvés inkább előbb, mint utóbb okoskodásba és tétlenségbe fullad; hogy a vitalitáson mindig fölülkerekedik a tespedés; hogy abban az országban a kóros tunyaságot összetévesztik az ábrándozással, a málé-szájú restséget a parttalan álmodozással. Talán olyan erősen hordozom magamban mindezeket a tulajdonságokat, morfondírozhatott magában Keserű Rebek István, hogy kisugárzik belőlem erre az új világra is. Jóllehet csaknem szóra nyílt a szája, végül magába fojtotta a szavak áradatát. Robert B. tiszteendő úr ebből mit sem vett észre, ő sosem fárasztotta magát azzal, hogy más emberekre pazarolja kevéske figyelmét.

Valamikor a Nagy Háború első éveiben, amely a távoli Ausztráliáig is elért, amennyiben ifjú ausztrál legények ezreit ragadta Európába, hogy ott, különösen a Gallipoli-félsziget ostrománál, örökre emlékezetes hőstettek-re sarkallja őket, szóval valamikor a háború első éveiben a városban uralkodó állapot megváltozott. Az idő meglódult. És ezzel kezdetét vette a gyors hanyatlás.

Legelőször is New Szeged rákapott a táncra.

Azzal kezdődött, hogy Perthből megérkezett Mr. Step, egy sovány, hórihorgas férfiú. A Dzsærdában egyhajtásra megivott egy pint vizet, utána három napig aludt egyhuzamban, hogy a negyediken megnyissa a tánciskoláját egy fedett színen, amit régóta nem használtak semmire. Tudniillik Mr. Step tánc-tanár volt.

Az első héten egyetlen vállalkozó kedvű helyi polgár sem akadt, aki próbára tette volna Mr. Step rátermettségét. A második héten aztán az ifjabbik Gardian lány (eredetileg Gárdián) fölkereste. Nem telt bele egy hónap, és az

egész város tánclázban égett. Még maga Keserű Rebek István is vett órákat, sőt, egyik este, kivédhetetlenül, váratlanul és érthetetlenül rátörő széles jókedvében bemutatott néhány alföldi tánclépést, s az előadás odáig fajult, hogy a végén úgy püfölte a csizmája szárát, akár a magát megmakacsoló teve farát a földühödött hajcsár. New Szeged, az unalmas kisváros utcái kisvártatva délutántól késő éjszakáig zenétől visszhangzottak, a lakosok magukban dúdolván és forogva, sasszézva jártak-keltek, egyenes derékkal, arcukra merevedett mosollyal, számolva a perceket, amelyek a következő táncóráig hátra vannak.

A New Szeged határában édegelő bennszülöttek hitetlenkedve figyelték a sok fehér embert, ahogy mókásan imbolyognak, szinte lebegnek a föld fölött. Rákaptak arra a mulatságra, hogy órák hosszat bámulják a táncoslábú New Szeged-ieket, meséket költsenek róluk, még igazi hazájukba, álmovidékre is magukkal vigyék a képüket.

New Szeged minden hétvégén bált rendezett. Többnyire az utca porában. Mr. Step sörissza zenészeket hozatott valahonnan dél-keletről, büdösek voltak és ordenárék, viszont virtuóz módon húzták a talpalávalót. Akárhogy is, New Szeged népe elégedett volt a muzsikájukkal. Olyannyira, hogy lassan nem is törődött egyébvel, mint a tánccal, a zenével. A tevék elbitangoltak, a borjakat megtámadták és fölfalták a dingók, mivel a pásztorkutyák is behúzódta a gyér legelőkről a házak közé, gazdáikat követték, csodálkozó szemmel kémlelték, ahogy ropják a táncot fáradhatatlanul; olykor leheveredtek a házfalak árnyékába és azon restelkedtek, hogy nem képesek két lábra állva megforgatni az embereket a zene ütemére.

Keserű Rebek István egykedvűen szemlélte a gondjára bízott férfiakat, asszonyokat, állatokat, házakat. Tisztán látta rajtuk a pusztulás jelét, mégsem tett semmit. Tudta, az aranykor örökre elveszett. Azon a napon, amikor a csizmaszárát püfölte, valami megváltozott benne. Már nem látta az otthoni pusztához hasonlónak az itteni széles rónaságot, már nem simogatta tüdejének odvait a selymes ausztrál levegő, a sárga horizontot megfoghatatlanul idegennek, a vakítóan kék eget ellenséges indulatúnak érzékelte. Esténként csúnyán lerészegedett, bár a whisky, amit ivott, poros nyomába sem ért a hazai pálinkának, amiképpen a Perth környéki, Victoria- és új-dél-wales-béli borok sem idézték az alföldi karcos ízet. Talán ezért, talán más okból, egy csillagfényes éjjelen a városbíró, miután körbehányta New Szeged egyetlen terét, végleg letette a poharat, s három nap múltán kilovagolt a pusztaságba. A hazatérő utolsó karavánok egyikének hajcsárai látni vélték, ahogy egy abó családdal poroszkált észak felé. Többet soha nem hallottak felőle a tisztelői, barátai, ismerősei.

Attól a pillanattól fogva, hogy Keserű Rebek István elhagyta, New Szegedből napról napra fogyatkozott az életerő. A tevecsordákat betegség támadta meg, két karaván eltűnt, és soha nem bukkantak a nyomára. Mr. Stepnek egy reggel a húlt helyét találták, a hangászok puffedt májjal kínlódtak a Dzsærda hűvösebb sarkában. Három hónap alatt eltemették egyiket a másik után, mind rút kínok közt múltak ki, Istennel pörölve.

És néhány évvel azután, hogy a messzi Európában megkötötték a békeszerződéseket, elindultak az első családok Perth irányába. Mások Adelaide felé távoztak. A húszas évek végére mindössze három família maradt New Szegeden. 1930-ra senki. Az aboriginálok olykor még fölkeresték az elhagyott épületeket, eltöltötték köztük néhány napot, hetet, földidéztek az egykori táncmulatságokat, és hasukat fogták a nevetéstől. A kenguruk gyanakodva figyelték, mi okozza szünni nem akaró vidámságukat.

Amikor ezen kis krónika szerzője arra a vidékre érkezett, ahol hajdan New Szeged emelkedett, a romokon kívül csak változatos formájú hüllőkkel,

kengurukkal és dingókkal találkozott. Valamint egy dzsipet vezető, széles karimájú kalapban járó, Meg névre hallgató idős bennszülött asszonnyal. Meg elmesélte, hogy éjjelente olykor föltűnik egy lovas, hosszú, vékony, sodrott kötelet forgat a feje fölött, és mikor csuklójának hirtelen mozdulatával megrántja a kötelet, csattanó hang veri föl a vidék csöndjét. A krónikás úgy gondolja, ezt a csattanó hangot egy karikás ostor adja ki, a karikás ostort pedig Keserű Rebek István, a néhai betyár, a városalapító, mégis otthontalan férfiú szellemkeze tartja. Meg csak elnézően mosolyog, mikor megosztja vele a föltételezését. Szerinte a néhány mérföldre lévő farm marhapásztorai ijesztgetik a pusztai éjszakát. A krónikaszerző nem vitatkozik, elfogadja, hogy így van, s mielőtt visszaülne a terepjárójába, folytatni az útját Perth felé, átkutatja New Szeged romjait, hátha talál valami szuvenírt. Egy molyrágta pörgekalapon kívül semmi egyébbre nem bukkan.

„Általában a két dolog nem választható külön egymástól...”, 2015.03.25.

